

Sygn. akt I.Ca 170/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2017r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Cezary Olszewski (spr.)
Sędziowie:	SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz SSO Mirosław Krzysztof Derda
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2017 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. P. (1)**

przeciwko małoletnim K. P. (1) i O. P. reprezentowanym przez przedstawicielkę ustawową J. P.

o obniżenie alimentów

oraz sprawy z powództwa małoletnich K. P. (1) i O. P. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową J. P.

przeciwko A. P. (1)

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powoda – pozwanego wzajemnego A. P. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego w Elku

z dnia 20 lutego 2017r., sygn. akt III RC 270/16

oddala apelację.

SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Cezary Olszewski SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz

Sygn. akt: I. Ca. 170/17

UZASADNIENIE

A. P. (1) wniósł pozew przeciwko małoletnim: K. P. (1) i O. P., w którym domagał się obniżenia alimentów z kwoty 500 zł do kwoty 250 zł począwszy od dnia 1.09.2016 r. W uzasadnieniu podał, że dotychczasowe alimenty ustalone

były 10 lat temu, a w międzyczasie zmieniła się jego sytuacja i aktualnie z wynagrodzenia w wysokości 2.600 zł musi utrzymywać czworo dzieci.

Małoletni: K. P. (1) i O. P. reprezentowani przez matkę J. P. wnieśli pozew wzajemny, w którym domagali się podwyższenia alimentów od dnia 1.09.2016 r. dla K. P. (1) do kwoty 800 zł i dla O. P. do kwoty 700 zł. W uzasadnieniu podnieśli, iż wzrosły koszty ich utrzymania.

Powód-pozwany wzajemny powództwa wzajemnego o podwyższenie alimentów nie uznał i wniósł o jego oddalenie, w uzasadnieniu podnosząc, iż matka małoletnich nie wykazała zwiększenia się potrzeb dzieci.

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w Elku: zasądził od powoda tytułem obniżonych alimentów na rzecz małoletniego O. P. kwotę po 370,00 zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 15 - go każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w terminie płatności każdej raty, do rąk matki – J. P. jako ustawowej przedstawicielki małoletniego uprawnionego do alimentów, od dnia 26 października 2016 r. poczynając, zmieniając tym samym pkt III wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 19 października 2009r. w sprawie VI RC 2365/08 (pkt I) i w pozostałej części oddalił powództwo o obniżenie alimentów (pkt II); zasądził od powoda tytułem podwyższonych alimentów na rzecz małoletniej K. P. (1) kwotę po 560,00 zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 15 - go każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w terminie płatności każdej raty, do rąk matki – J. P. jako ustawowej przedstawicielki małoletniej uprawnionej do alimentów, od dnia 11 stycznia 2017 r. poczynając, zmieniając tym samym pkt III wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 19 października 2009 r. w sprawie VI RC 2365/08 (pkt III) i w pozostałej części oddalił powództwo o podwyższenie alimentów (pkt IV); zniósł pomiędzy stronami koszty procesu (pkt V); ustalił, że brakujące koszty sądowe w postaci opłaty, od której małoletni powodowie byli zwolniona ponosi Skarb Państwa (pkt VI); wyrokowi w pkt III nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt VII).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

J. P. i A. P. (1) byli małżeństwem od dnia 30.08.2003 r. Z małżeństwa mają dwoje dzieci K. P. (1) ur. (...) i O. P. ur. (...) W trakcie pierwszego procesu alimentacyjnego latem 2007 r. A. P. (1) zarabiał około 1.000 zł i z prac dorywczych uzyskiwał jeszcze kilkaset złotych. Na mocy ugody zawartej dnia 19.09.2007 r. przed Sądem Rejonowym w Piszcu A. P. (1) zobowiązał się do łożenia na rzecz dzieci alimentów w wysokości po 500 zł miesięcznie.

W trakcie procesu rozwodowego A. P. (1) zarabiał 1.440 zł netto i deklarował dodatkowe zarobki w wysokości około 400 zł. Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 19.10.2009 r. orzekł o rozwodzie A. P. (1) i J. P. utrzymując przy tym alimenty w dotychczasowej wysokości, tj. po 500 zł.

Obecnie A. P. (1) jest żołnierzem zawodowym i zarabia 2.600 zł netto. Oprócz dzieci z pierwszego małżeństwa, A. P. (1) ma jeszcze córkę A. P. (2) ur. (...) oraz syna A. P. (3) ur. (...) oraz pozostaje obecnie (od 2015 r.) w związku małżeńskim z K. P. (2). Teściowie A. P. (1) prowadzą w K. przy ulicy (...) (miejsce zamieszkania obowiązanego do alimentów) gospodarstwo (...) obciążone znacznym zobowiązaniem kredytowym. Samo gospodarstwo jest względnie niewielkie – 2,5 ha, a ponadto obciążone zostało znacznymi hipotekami.

Małoletni uprawnieni do alimentów mają problemy zdrowotne: wiosną 2016r. K. P. (1) była hospitalizowana z uwagi na nieklasyfikowane zaburzenia układu nerwowego, a jesienią 2016 r. z uwagi na zawroty głowy pochodzenia obwodowego ma skierowanie na rehabilitację, była poddana badaniu echokardiograficznemu, rozpoznano u niej torbiel szyszynki i dyskopatię szyjną oraz wymaga ona kosztownego leczenia ortodontycznego. Ponadto w związku z tymi schorzeniami, J. P. musiała nabyć inhalator za 150 zł w kwietniu 2016 r. i sfinansować badanie MR kręgosłupa w sierpniu 2016 r. za 300 zł. Stan zdrowia K. P. (1) wymaga więc większych nakładów finansowych od przeciętnych.

W związku z przeprowadzką do E. J. P. musiała doposażyć pokój dla dzieci za 620 zł. Matka uprawnionych do alimentów pracuje na część etatu jako sprzedawca w L. i w ciągu ostatniego kwartału średnio zarabiała brutto 1.750 zł (netto prawie 1.300 zł) na co składały się: wynagrodzenie zasadnicze – 1.595 zł, comiesięczne premie za obecność – 175 zł i świadczenia świąteczne – około 440 zł.

Żona A. P. (1) nie posiada majątku i jest bezrobotna, pobiera świadczenie 500 + na ich dzieci. Mieszkają na terenie nieruchomości teściów, którzy na co dzień przebywają w USA. Teściowie prowadzą (...) na 200 osób, w którym w ostatnim roku było tylko 10 imprez.

J. P. opłaca czynsz i odstępnę za mieszkanie (60 m²) po 1.000 zł, elektryczność po 100 zł, telefony po 200 zł oraz Internet, telewizja i woda po 60 zł. J. P. zarabia 1.300 zł do tego dochodzą alimenty 1.000 zł i świadczenie 500+. Córka uczy się w 1 klasie gimnazjum, a syn w 3 klasie szkoły podstawowej. Na koszty utrzymania siebie i dzieci J. P. ponosi następujące miesięczne wydatki: raty – 200 zł, dojazd dzieci do szkół i jej do pracy – po 72 zł oraz incydentalne: ubezpieczenie dzieci – 100 zł, wyprawka szkolna syna (mundurek szkolny, strój na w-f, strój galowy i przybory szkolne) – 600 zł, przybory szkolne dla córki – 300 zł, łóżko dla córki i krzesło dla syna – 620 zł, wyjazd do dziadków - 120 zł oraz koszty leczenia małych: inhalator – 153,20 zł, leki przeciwalergiczne dla syna na czas pylenia – 150 zł, wyjazdy na kontrolne wizyty syna – 150 zł, koszt rezonansu magnetycznego córki – 300 zł, dodatkowe badania krwi córki - 20 zł i koszt wyjazdu kontrolnego z córką – 100 zł.

Dodatkowo Sąd Rejonowy ustalił, że A. P. (1) w związku z organizowanymi uroczystościami w (...) swoich teściów przeznaczą w skali miesiąca około 20 godzin, co odpowiada w przybliżeniu zatrudnieniu na 1/8 etatu.

W tak ustalonym stanie faktycznym, odwołując się do art. 133 § 1 k.r.o., art. 135 § 1 i 2 k.r.o. i art. 138 k.r.o. Sąd Rejonowy zważył, że powód A. P. (1) oprócz wynagrodzenia za pracę w wysokości 2.600 zł miesięcznie, świadczy odpłatne usługi w prowadzeniu domu weselnego swoich teściów i z tego tytułu jego dochody ocenił na kwotę 180 zł miesięcznie. W konsekwencji zdaniem Sądu Rejonowego powód dysponuje dochodami rzędu 2.780 zł netto miesięcznie. Ponadto Sąd ten, mając na względzie przybliżone wartości proporcjonalnie do poziomu dochodów rodziców małych i zasadę równej stopy życiowej (z korektą wynikającą ze stanu zdrowia małej), uzasadnione potrzeby małej K. P. (1) oszacował na kwotę 1.160 zł miesięcznie, zaś małego O. P. na kwotę 770 zł miesięcznie.

Uwzględniając powyższe, Sąd Rejonowy wskazał, że skoro A. P. (1) teoretycznie mógłby zarabiać około 2.780 zł, a stosownie do art. 87 § 1 pkt 1 i § 3 pkt 1 k.p. oraz art. 87¹ § 1 pkt 1 k.p. na alimenty można potrącić do 3/5 całości wynagrodzenia, czyli maksymalnie 1.670 zł (2.800 × 0,6) to obowiązany do alimentów zasadniczo pozostawałaby kwota ponad 1.000 zł, która odpowiada w przybliżeniu dwukrotności minimum socjalnego. Z uwagi jednak, że A. P. (1) ma czworo dzieci, wskazana wyżej kwota możliwa do przeznaczenia na alimenty (1.680 zł) powinna być co do zasady dzielona na 4, jednak sytuacja zdrowotna K. P. (1) uzasadnia podwyższenie należnych jej alimentów o połowę. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał, że alimenty należne O. P. powinny wynosić 370 zł (1.670 ÷ 4,5), a alimenty należne K. P. (1) powinny być o 50% wyższe i wynosić 560 zł (370 × 1,5).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na mocy art. 100 k.p.c. w zw. z art. 102 k.p.c. ,albowiem każda ze stron częściowo wygrała i przegrała. Natomiast o brakujących kosztach sądowych, których małe uprawnieni do alimentów nie mieli obowiązku uiszczać, Sąd Rejonowy postanowił na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach, z uwagi na skomplikowaną sytuację finansową stron.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód – pozwany wzajemny A. P. (1), zaskarżając go w zakresie pkt I (ponad kwotę 250 zł) i pkt II (w całości). Orzeczeniu temu zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 58 § 1 k.r.o. w zw. z art. 133 § 1 k.r.o. w zw. z art. 135 § 2 k.r.o. przez niewłaściwe zastosowanie treści tych przepisów i uznanie, że zasądzona przez Sąd w wyroku kwota 270 zł tytułem alimentów na rzecz małego O. P. oraz kwota 560 zł na rzecz małej K. P. (1), płatna miesięcznie odpowiada zakresowi usprawiedliwionym potrzebom uprawnionych małych dzieci oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego mimo, że pozwany posiada na utrzymaniu również inne dzieci z obecnego związku małżeńskiego, a nadto w chwili obecnej spodziewa się trzeciego dziecka; nie zostały uwzględnione realne możliwości zarobkowania przez pozwanego,

2) niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla sprawy, a mianowicie tego, jaka zasądzona suma tytułem alimentów jest odpowiednia w realiach sprawy do zasądzenia od pozwanego na rzecz małoletniego syna stron i co składa się na jego potrzeby,

3) sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, a mianowicie: ustalenie, że powód osiąga dodatkowy dochód z tytułu pracy w domu weselnym należącym do jego teściów, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że powód incydentalnie pomaga w prowadzeniu przedmiotowego domu weselnego w zamian za możliwość zamieszkania oraz korzystania z domu teściów, nie osiąga z powyższego tytułu żadnych dochodów, a zysk uzyskany z prowadzonej działalności gospodarczej przeznaczany jest na spłatę zobowiązań wynikających z tytułu umów kredytowych, co powód potwierdził wydrukiem odpisu księgi wieczystej oraz wydrukiem przelewu.

4) uchybienia procesowe, które miały wpływ na wynik sprawy, w tym art. 233 k.p.c. poprzez:

a) dowolne ustalenie, iż łączna kwota 930 zł miesięcznie alimentów zasądzonych od powoda na rzecz małoletnich odpowiada zakresowi usprawiedliwionym potrzebom uprawnionych oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego,

b) brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i uznanie, że powód powinien ponosić koszty utrzymania małoletnich w łącznej wysokości 930 zł miesięcznie, pomimo, iż ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pozwany miał możliwości finansowe, aby ponosić koszty utrzymania małoletnich w takiej kwocie;

c) dowolne ustalenie, iż małoletnia K. P. (1) wymaga większych nakładów finansowych z uwagi na choroby, które są u niej diagnozowane, pomimo iż z treści zgromadzonego w sprawę materiału dowodowego nie wynika, jakie są realne koszty leczenia diagnozy małoletniej, a załączone do akt karty medyczne jednoznacznie wskazują, iż małoletnia nie wymaga dalszego leczenia w związku z torbielem szyszynki,

d) pominięcie możliwości zarobkowych matki małoletnich, które uległy zmianie od daty ostatniego orzeczenia o alimentach, tj. w 2008 r. matka małoletnich była osobą bezrobotną, zatem nie miała możliwości finansowania utrzymania małoletnich, natomiast w chwili obecnej matka małoletnich jest zatrudniona na podstawie umowy pracę i z tego też tytułu osiąga przychód w wysokości.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę wyroku: w zakresie pkt I poprzez zasądzenie od niego na rzecz małoletniego O. P. alimentów w kwocie po 250 zł miesięcznie, z pozostawieniem bez zmian pozostałych warunków płatności oraz w zakresie pkt II poprzez zasądzenie od niego na rzecz małoletniej K. P. (1) alimentów w kwocie po 250 zł miesięcznie, z pozostawieniem bez zmian pozostałych warunków płatności, ewentualnie - uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

W odpowiedzi na apelację, pozwani – powodowie wzajemni wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda – pozwanego wzajemnego jako niezasadna nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, apelacja A. P. (1) nie zawiera żadnych argumentów, które mogłyby podważyć prawidłowe ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji. Ustalenia te, Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za podstawę własnego rozstrzygnięcia. Zdaniem Sądu Odwoławczego, Sąd Rejonowy prawidłowo również przeprowadził postępowanie dowodowe, a dokonana przez ten Sąd ocena zgromadzonego materiału nie budzi zastrzeżeń. Sąd Rejonowy w sposób szczegółowy wyjaśnił, na jakich dowodach się oparł, a przeprowadzona przez niego analiza jest wnikliwa i logiczna. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy doszedł także do prawidłowych wniosków i zasadnie

ustalił obowiązek alimentacyjny w kwotach po 370 zł miesięcznie na rzecz małoletniego O. P. i w kwotach po 560 zł miesięcznie na rzecz małoletniej K. P. (1).

Zgodnie treścią art. 138 k.r.o., w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumieć należy wszelkie modyfikacje w statusie ekonomicznym stron mające wpływ zarówno na zwiększenie, jak i na zmniejszenie, zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zwiększenie lub zmniejszenie zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Natomiast w art. 135 § 1 k.r.o. ustawodawca wskazał zasadnicze przesłanki, od których zależy zakres obowiązku alimentacyjnego, a jeżeli obowiązek ten ma charakter świadczenia pieniężnego – jego wysokość. Pierwszą przesłankę stanowią usprawiedliwione potrzeby uprawnionego, zaś drugą pozytywną przesłankę wpływającą na zakres świadczeń alimentacyjnych stanowią majątkowe możliwości zobowiązanego.

Zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego ocenia się z uwzględnieniem posiadanej przez niego wiedzy, umiejętności, możliwe do osiągnięcia przy dołożeniu przez niego należytej staranności. Świadczenia, do których rodzice są zobowiązani względem dzieci mogą mieć postać materialną bądź niematerialną. Przy określaniu świadczeń materialnych należy mieć na względzie możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanych, czyli co mogliby uzyskać przy pełnym wykorzystaniu swoich sił i możliwości zarobkowania. Świadczenia niematerialne wiążą się z kolei z osobistymi staraniami rodzica o rozwój i wychowanie dziecka. Określając obowiązek alimentacyjny zawsze należy mieć na uwadze, że dziecko ma prawo żyć na równej stopie życiowej ze swoimi rodzicami i rodzice mają obowiązek mu to zapewnić. Oznacza to, że rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich ciężar. Są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najniższymi dochodami. Jednak w sytuacji, gdy możliwości zarobkowe zobowiązanego rodzica są ograniczone, nie można obciążać go obowiązkiem alimentacyjnym w zakresie przewyższającym te możliwości, doprowadzając go tym samym do niedostatku i niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb. Nie można też tracić z pola widzenia, że obowiązek alimentacyjny musi być dostosowany do aktualnych potrzeb uprawnionego, przy odniesieniu się do możliwości majątkowych i finansowych zobowiązanego.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy podnieść należy, że w sytuacji majątkowej i osobistej powoda - pozwanego wzajemnego, jak też małoletnich pozwanych – powodów wzajemnych doszło do zmiany stosunków, o których mowa w art. 138 k.r.o., biorąc pod uwagę datę, kiedy po raz ostatni ustalono świadczenia alimentacyjne.

W niniejszej sprawie powód - pozwany wzajemny domagał się obniżenia świadczeń alimentacyjnych w stosunku do małoletnich K. P. (1) i O. P., albowiem na utrzymaniu oprócz pozwanych, posiada jeszcze dwójkę dzieci i aktualnie oczekuje na narodziny kolejnego dziecka z obecnego związku małżeńskiego.

W ocenie Sądu Okręgowego, powyższa okoliczność nie może rzutować w sposób istotny na zakres świadczeń alimentacyjnych wobec pozwanych. Zauważyć należy, że sam fakt, że powód – pozwany wzajemny zdecydował się na kolejne dzieci nie oznacza, że obowiązek alimentacyjny na dzieci już wcześniej posiadane ustaje lub ulega istotnemu zmniejszeniu poniżej minimalnych potrzeb tychże dzieci. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że pewne minimum środków pieniężnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych i egzystencjalnych dzieci trzeba mieć zabezpieczone. Zdaniem Sądu Okręgowego, kwota proponowana przez powoda – pozwanego wzajemnego w zakresie alimentów na rzecz dzieci praktycznie nie pozwala na zaspokojenie podstawowych ich potrzeb przy założeniu, że ich matka ma wyłożyć porównywalną kwotę alimentów. Należy mieć przy tym na względzie, że matka małoletnich dzieci posiada znacznie niższe dochody niż powód – pozwany wzajemny oraz musi zaspokajać własne potrzeby, a więc wysokość postulowanych przez skarżącego alimentów oznacza, że pozwani – powodowie wzajemni musieliby funkcjonować na bardzo niskim poziomie ekonomicznym.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie można też zaakceptować stanowiska skarżącego, że jego dochody ograniczają się wyłącznie do wynagrodzenia za pracę. Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że powód – pozwany wzajemny posiada dodatkowe źródło dochodu polegające na prowadzeniu domu weselnego, w którym organizowane są różnego rodzaju uroczystości. Z pewnością tego rodzaju działalność wymaga poświęcenia dużo czasu oraz umiejętności

organizacyjnych. W ocenie Sądu Okręgowego, gdyby działalność ta nie była intratna, skarżący i jego żona nie zajmowałyby się nią. Mało prawdopodobnym jest też, aby dochody z tej działalności czerpali teściowie powoda – pozwanego wzajemnego, którzy przebywają w Stanach Zjednoczonych.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Cezary Olszewski SSO Elżbieta Iwona Cembrowicz